

I. WSTĘP

Idea i założenia programu

Odpowiedzią MEN na potrzebę wzmocnienia kapitału społecznego w Polsce jest obowiązkowe wprowadzenie od 2010/2011 do gimnazjów projektu edukacyjnego. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz.U.156 poz. 1046) zobowiązuje bowiem szkoły do stworzenia uczniom warunków do wykonania projektów edukacyjnych. Aby to przedsięwzięcie wieńczył sukces szkołom potrzebne jest wsparcie. Twórczynie poniżej prezentowanego programu zakładają, że spełni on to zadanie.

Jego nadrzędną ideą jest kształtowanie u nauczycieli poczucia otwartości na środowisko zarówno lokalne, ogólnopolskie, jak i europejskie. Pokazuje on zarówno dyrektorom jak i nauczycielom gimnazjów, jak ważna jest świadomość kształtowania twórczej postawy ucznia w rozwiązywaniu problemów edukacyjnych oraz umiejętności pracy w zespole.

Jest przedsięwzięciem realizującym politykę oświatową Państwa Polskiego określoną w raporcie rządowym: *Polska 2030. Wyzwania rozwojowe* i wynika z działania strategicznego: *Gospodarka oparta na wiedzy oraz rozwój kapitału ludzkiego*, które będąc jednocześnie Strategią Rozwoju Kapitału Społecznego Kraju wyznacza cele, priorytety i kierunki działań dla edukacji polskiej do 2020 roku. Program, wspierając organizację projektu edukacyjnego w gimnazjach, realizuje zadania wskazane w powyższym raporcie, m.in.: *upowszechnianie w systemie edukacji metod nauczania promujących budowanie postaw kooperacji i komunikacji, wzmocnienia edukacji obywatelskiej, medialnej i kulturalnej w procesach kształcenia*. Poleca różne metody nowoczesnego nauczania z nadrzędną strategią metody projektów w celu efektywnego kształtowania postaw i kompetencji społecznych uczniów.

Cele doskonalenia

Przeszkolenie i wzrost kompetencji zawodowych nauczycieli gimnazjum, osiągnięcie przez nich wysokich umiejętności pracy metodą projektu wspieraną przez *inne nowoczesne metody pracy z uczniem: nauczanie problemowe, ocenianie kształtujące, wykorzystanie narzędzi TOC i technik treningu twórczości* skutecznie rozwijające autonomiczność myślenia i działania.

Określenie koncepcji programu

Adresatami programu są nauczyciele gimnazjów małych mazowieckich miejscowości. Wybór ten podyktowany był diagnozą potrzeb środowiska nauczycielskiego uzyskaną na podstawie raportu MSCDN w 2010 r. Na podstawie uzyskanych wyników badań stwierdzono pilną potrzebę podniesienia kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie posługiwania się metodą projektu ze względu na jej wysoką skuteczność kształcenia.

Projekt *Mazowieccy Liderzy Nauczania Sukcesu* skierowano zatem do szkół,

w których uczniowie uzyskali najniższe wyniki egzaminów gimnazjalnych.

Wychodząc naprzeciw zróżnicowanym potrzebom i oczekiwaniom nauczycieli, projekt uwzględnia różnorodne formy doskonalenia zawodowego, takie jak: konferencje, seminaria, kursy stacjonarne i on-line. Wymienione formy doskonalenia preferują nowoczesne metody pracy z uczniami, ze szczególnym uwzględnieniem metody projektu edukacyjnego.

W treściach merytorycznych autorki programu położyły szczególny nacisk na:

- kompetencje nauczyciela pracującego metodą projektu, często stającego się kreatorem sukcesu ucznia,
- wsparcie uczestników Projektu na wszystkich etapach doskonalenia zawodowego,
- możliwości wymiany doświadczeń w zakresie realizacji projektów edukacyjnych w szkołach.

Program doskonalenia zawodowego nauczycieli w *Projekcie Mazowieccy Liderzy Nauczania Sukcesu* jest spójny w swoich założeniach i treściach.

Materiał merytoryczny doskonalenia dobrano kierując się przede wszystkim jego przydatnością w pracy nauczyciela oraz najnowszymi badaniami nad skutecznością metod nauczania. Proponując bibliografię w poszczególnych modułach autorki programu starały się zaproponować najnowsze publikacje. Poszczególne formy doskonalenia przewidziane w Projekcie są zaplanowane tak, aby zapewnić uczestnikom maksymalny przyrost wiedzy i kompetencji.

Program przygotował zespół ekspertów. Ostateczny kształt poszczególnych form doskonalenia w projekcie jest dziełem wspólnym zespołu ustalonym w toku burzliwych niejednokrotnie dyskusji. Uzgodniono jednak, że odpowiedzialność za zawartość merytoryczną i formalną poszczególnych elementów programu spoczywa na ich autorkach.

Bożena Gąsiorowska:

Moduł *Projekt edukacyjny* w kursie stacjonarnym "Kompetencje lidera nauczania sukcesu",
seminarium problemowe *Efektywne zarządzanie projektem*,
seminarium problemowe *Monitoring, ewaluacja i ocenianie w projekcie*.

Longina Kroć - Ziemkiewicz:

Moduły *Nauczanie problemowe* i *Ocenianie kształtujące* w kursie stacjonarnym "Kompetencje lidera nauczania sukcesu",
seminarium podsumowujące *Projekt edukacyjny a promocja szkoły*.

Jolanta Szymczyk:

Moduły *TOC* i *Techniki treningu twórczości* w kursie stacjonarnym "Kompetencje lidera nauczania sukcesu", seminarium wdrażające *Umiejętności interpersonalne lidera sukcesu*.

Joanna Pocałun:

wszystkie moduły kursu on-line "Wiedza w działaniu czyli jak skutecznie pracować metodą projektu w gimnazjum".

II. RAMOWY PROGRAM DOSKONALENIA W PROJEKCIE " MAZOWIECCY LIDERZY NAUCZANIA SUKCESU"
ROZKŁAD MATERIAŁU DYDAKTYCZNEGO DOSKONALENIA

FORMA DOSKONALENIA	TYTUŁ FORMY LUB MODUŁU KURSU	LICZBA GODZIN	SZCZEGÓŁOWE ZAGADNIENIA
KONFERENCJA INAUGURUJĄCA	NAUCZYCIEL JAKO WSPÓŁTWÓRCA SUKCESU UCZNIĄ	5	Prezentacja założeń Projektu "Mazowieccy Liderzy Nauczania Sukcesu".
			Nauczyciel jako współautor sukcesu życiowego ucznia.
KURS DOSKONALĄCY STACJONARNY "KOMPETENCJE LIDERA NAUCZANIA SUKCESU"	PROJEKT EDUKACYJNY	10	Projekt edukacyjny w szkole-zagadnienia wstępne.
			Przygotowanie projektu edukacyjnego.
			Realizacja projektu edukacyjnego.
			Publiczna prezentacja projektu.
			Ocena rezultatów-synteza działań.
	NAUCZANIE PROBLEMOWE	2	Specyfika nauczania problemowego.
			Procedury kontroli i oceny (tzw. praktycznej) w nauczaniu problemowym i ich wykorzystanie w pracy metodą projektu.
			Wybrane formy pracy z uczniem w nauczaniu problemowym.
	OCENIANIE KSZTAŁTUJĄCE	5	Prezentacja filozofii oceniania kształtującego.
			Zasady konstruowania celów kształcenia w OK.
Ocenianie sumujące a ocenianie kształtujące w praktyce szkolnej.			
Współpraca szkoły z rodzicami a OK.			
Wdrażanie oceniania kształtującego w oparciu o realizowane projekty.			

	TOC	5	Podstawy filozofii Theory of Constraction Dr E. Goldratta w edukacji i w wychowaniu. Narzędzie „Chmurka” – mające zastosowanie w rozwiązywaniu konfliktów interpersonalnych i intrapersonalnych. Narzędzie „Logiczna gałąź” – mające zastosowanie w podejmowaniu decyzji i przewidywaniu konsekwencji własnych wyborów. Narzędzie „Drzewko ambitnego celu” - mające zastosowanie w planowaniu i realizacji wyznaczonego celu. Podsumowanie TOC – kryteria metodologii projektu.	
	TECHNIKI TRENINGU TWÓRCZOŚCI	3	Omówienie głównych założeń teorii twórczego myślenia. Przegląd podstawowych operacji umysłowych – stymulujących rozwój poznawczy. Prezentacja metod i technik twórczego myślenia - mających zastosowanie w pracy dydaktyczno-wychowawczej. Podsumowanie filozofii twórczego myślenia.	
		5	Projekt edukacyjny w gimnazjum a prawo oświatowe. Budowanie w szkole właściwej atmosfery wokół projektów edukacyjnych. Propozycje organizacji projektu edukacyjnego w gimnazjum.	
			5	Motywacje nauczycielskie i uczniowskie a cele i realizacja projektu. Informacja zwrotna jako narzędzie do ukierunkowania pracy nad projektem. Samoocena jako kluczowa umiejętność w uczeniu się.
		KURS DOSKONALĄCY ON-LINE "WIEDZA W DZIAŁANIU CZYLI JAK SKUTECZNIE PRACOWAĆ METODA PROJEKTU W GIMNAZJUM"	SPECYFIKA PROJEKTU EDUKACYJNEGO UWZGLĘDNIAJĄCA UWARUNKOWANIA GIMNAZJUM	
	BUDOWANIE MOTYWACJI I OCENIANIE PODCZAS PROJEKTU			

	PREZENTACJA PROJEKTU I OCENA KOŃCOWA	5	Formy prezentacji projektów edukacyjnych. Ocena końcowa w projekcie. Warunki dobrego startu w projektach edukacyjnych.
SEMINARIUM WDRAŻAJĄCE	UMIEJĘTNOŚCI INTERPERSONALNE LIDERA W PRACY Z GRUPĄ	5	Grupa zadaniowa. Konstruktywna praca zespołowa. Aktywne metody pracy grupowej. Trudne sytuacje w pracy grupowej.
SEMINARIUM PROBLEMOWE I	EFEKTYWNE ZARZĄDZANIE PROJEKTEM	5	Zarządzanie projektem – charakterystyka czynności. Zadania lidera w zarządzaniu projektem edukacyjnym w jego czterech fazach. Diagnozowanie potrzeb i zasobów w projekcie edukacyjnym z różnych punktów widzenia.
SEMINARIUM PROBLEMOWE II	MONITORING, EWALUACJA I OCENIANIE W PROJEKCIE EDUKACYJNYM	5	Monitoring w projekcie edukacyjnym. Ewaluacja w projekcie edukacyjnym. Ocena końcowa w projekcie edukacyjnym.
SEMINARIUM PODSUMOWUJĄCE	PROJEKT EDUKACYJNY A PROMOCJA SZKOŁY	5	Stworzenie strategii promocji gimnazjum w oparciu o realizowane projekty edukacyjne. Opracowanie koncepcji promocji szkoły. Prezentacja projektu a promocja szkoły.
		5	Podsumowanie osiągnięć projektu Mazowieccy Liderzy

KONFERENCJA PODSUMOWUJĄCA	PROJEKT EDUKACYJNY - STRATEGIA NA MIARĘ CZASÓW		Nauczania Sukcesu.
			Prezentacja dobrych praktyk wypracowanych w ramach uczestnictwa w projekcie unijnym.
			Organizacje pozarządowe i inne podmioty jako partnerzy w realizacji projektów edukacyjnych.
			Podsumowanie konferencji.

III. PROGRAM FORM DOSKONALENIA

KONFERENCJA INAUGURUJĄCA

Temat: *Nauczyciel jako współtwórca sukcesu ucznia*

Czas trwania i sposób organizacji: 5 godz. dyd.

Cele kształcenia

Cele ogólne:

- a. Uświadomienie znaczenia roli nauczyciela jako kreatora sukcesu ucznia
- b. Zainspirowanie uczestników do wdrażania projektów edukacyjnych w pracy dydaktyczno-wychowawczej z uczniami

Cele szczegółowe:

- c. Zapoznanie uczestników z koncepcją projektu „Mazowieccy Liderzy Nauczania Sukcesu”
- d. Umocnienie metody projektu wśród innych metod aktywnych w kontekście historycznym i w nawiązaniu do współczesności
- e. Zapoznanie uczestników z dobrymi praktykami w skali mikro i makro z uwzględnieniem napotkanych trudności i odniesionych sukcesów

Wykaz nabytych umiejętności przydatnych w pracy zawodowej

Po uczestnictwie w konferencji uczestnik:

- Zna założenia projektu „Mazowieccy Liderzy Nauczania Sukcesu”
- wzbogaci wiedzę nt. nowych tendencji w dydaktyce oraz roli nauczyciela jako lidera – współtwórcy sukcesu ucznia
- Zainicjuje i wdroży metodę projektu w pracy dydaktyczno-wychowawczej z uczniami

Harmonogram

TEMAT	LICZBA GODZIN	
	W.	ĆW.
1. Prezentacja idei i założeń projektu systemowego „Mazowieccy Liderzy Nauczania Sukcesu”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, nr POKL.09.04.00-14-154/11.	30 min.	-

2. Wykład na temat "Nauczyciel jako współautor sukcesu życiowego ucznia" inaugurujący projekt „Mazowieccy Liderzy Nauczania Sukcesu” a) Nowoczesny nauczyciel jako lider sukcesu b) Nowoczesna szkoła – szkołą atrakcyjną dla ucznia c) Nauczanie niestandardowymi metodami drogą do sukcesu ucznia d) Bilans zysków i strat metod aktywnych w edukacji	90 min.	-
3. Prezentacja przykładów dobrych praktyk - realizacja treści podstawy programowej metodą projektu edukacyjnego - wystąpienia przedstawicieli szkół: a) w skali mikro - na poziomie klasy, szkoły, b) w skali makro - na poziomie miasta, gminy, powiatu	80 min.	-
4. Podsumowanie konferencji	25 min.	-

Opis form, metod i środków dydaktycznych:

- a. Formy pracy: wykład interaktywny, prezentacje
- b. Metody pracy: metody podające
- c. Środki dydaktyczne: flipchart, zestaw notebook i rzutnik multimedialny

Wykaz zalecanej literatury przedmiotu:

- Czajkowska M., Jasińska A., Sitek M., *Kształcenie nauczycieli w Polsce. Wyniki międzynarodowego badania TEDS-M 2008*. Instytut Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk, Warszawa 2010.
- *Polska 2030. Wyzwania rozwojowe*, KPRM, Warszawa 2009.
- *Spoleczeństwo w drodze do wiedzy. Raport o stanie edukacji*, Wydawnictwa IBE, Warszawa 2011.
- Sztanderska U., Wojciechowski W., *Czego (nie) uczą polskie szkoły? System edukacji a potrzeby rynku pracy w Polsce*. Forum Obywatelskiego Rozwoju, Warszawa 2008.
- *Wykorzystanie eksperymentów i metod aktywizujących w nauczaniu-problemy i wyzwania. Raport z badań*, Centrum Nauki Kopernik, Warszawa 2009.

KURS STACJONARNY: *KOMPETENCJE LIDERA NAUCZANIA SUKCESU*

Nazwa modułu I: *Projekt edukacyjny*

Czas trwania i sposób organizacji: 10 godz. dydaktycznych

Cele kształcenia

Cel ogólny:

- wzbogacenie wiedzy i umiejętności w zakresie specyfiki projektu edukacyjnego jako nowoczesnej metody sprzyjającej twórczemu rozwojowi uczniów.

Cele szczegółowe:

- uświadomienie uczestników w zakresie specyfiki i korzyści pracy metodą projektu,
- wyposażenie w wiedzę niezbędną do efektywnego planowania pracy metodą projektu oraz zmotywowanie do doskonalenia kompetencji w tym zakresie,
- rozwinięcie umiejętności nauczycieli niezbędnych w pracy metodą projektu,
- zapoznanie z wzorami dokumentów oraz arkuszami oceny(samooceny) niezbędnych dla jego efektywnej organizacji.

Wykaz nabytych umiejętności przydatnych w pracy zawodowej.

Po ukończeniu modułu szkolenia uczestnik powinien umieć:

- wykorzystać w planowanym projekcie gimnazjalnym jego różne możliwości edukacyjne,
- pracować w nim zgodnie ze specyfiką różnych odmian tej metody nauczania i z uwzględnieniem wymagań MEN,
- stworzyć koncepcję projektu edukacyjnego i zainicjować jego przygotowanie,
- zaplanować pracę nad projektem zgodnie z zaproponowaną strategią, a także z uwzględnieniem wymagań jego specyfiki oraz wyników- dokonanej w grupie dobranej do wykonania zdania, w szkole, środowisku- diagnozy potrzeb, oczekiwań, zasobów,
- wykonać zaplanowane dla fazy przygotowań czynności,
- wykorzystać podczas planowania projektu dostosowane do potrzeb własnej szkoły wzory dokumentów niezbędnych dla jego efektywnej organizacji (instrukcja, harmonogram, formy dokumentowania pracy w projekcie, arkusze oceniania),
- zaplanować zgodnie z wymaganiami tej metody swój udział w fazie realizacji projektu oraz określić potrzeby doskonalenia warsztatu w kontekście perspektywy potrzeby sprostania tym wymaganiom w praktyce,
- zaplanować strategię wspierania uczniów w fazie publicznej prezentacji projektu edukacyjnego zgodnie z wymaganiami tej metody, wykorzystując przedstawiony bank „dobrych praktyk” w zakresie form prezentacji i ich kryterialnych ocen,

- przygotować właściwe warunki do przeprowadzenia wszechstronnej oceny końcowej projektu.

Harmonogram

TEMAT	LICZBA GODZIN	
	W.	ĆW.
1. Projekt edukacyjny w szkole-zagadnienia wstępne a) Projekt edukacyjny w gimnazjum wg nowego rozporządzenia ministra MEN b) Znamiona zadań dydaktyczno-wychowawczych nazywanych projektem (cztery fazy wykonywania zadań projektowych: przygotowanie, realizacja, publiczne przedstawienie rezultatów, ocena końcowa) c) Nauczyciel i uczeń w projekcie edukacyjnym (specyfika ich czynności w czterech fazach wykonywania zadań projektowych) d) Możliwości organizacyjne projektu w gimnazjum e) Projekt badawczy a projekt działań (struktura, przebieg, rezultaty, końcowa ocena) f) „Krok po kroku” –organizacja projektu edukacyjnego w szkole	55min.	25min.
2. Przygotowanie projektu edukacyjnego a) Przykładowe wskaźniki efektywności wykorzystania metody projektów edukacyjnych b) Przykładowe tematy realizowane metodą projektu edukacyjnego i ich różne sposoby formułowania (źródła informacji o „dobrych praktykach”) c) Umiejętności uczniów a metoda projektów edukacyjnych i obowiązujące w niej zasady pracy d) Podstawy trafnego wyboru zagadnienia do realizacji z wykorzystaniem metody projektów (diagnoza oczekiwań, potrzeb, zasobów szkoły, uczniów, środowiska oraz analiza zadań i celów kształcenia zawartych w dokumentach opisujących wymagania systemu oświaty wobec edukacji szkolnej, oferty programów konkursów zewnętrznych, określenie zagrożeń dla powodzenia planowanych projektów) e) Wybór tematu projektu edukacyjnego- różne sposoby inicjowania projektów (zadania informacyjno-motywacyjne, nauczycielska lista zakresów proponowanych tematów lub szczegółowo	100 min.	110 min.

zredagowanych tematów, uczniowska lista zakresów proponowanych tematów lub szczegółowo zredagowanych tematów , różne typy inspiracji motywujących do wyboru tematu: np., film, folder, artykuł prezentujący dobra praktykę, wycieczka edukacyjna do ciekawego miejsca, ramy programowe zewnętrznych konkursów, itp.) f) Zasady formułowania celów projektów oraz określenia przewidywanych rezultatów (cele edukacyjne i cele praktyczne, cele ogólne i szczegółowe, cele sprzyjające kształtowaniu twórczej postawy uczniów, sposoby formułowania celów, weryfikacja celów na etapie realizacji projektu, ocena jakości sformułowania celów z użyciem metody SMART) g) Zasady określania zadań projektowych i ich przydział dla dobranych grup uczniów (szacowanie zasobów w kontekście sprawdzania możliwości wykonania planowanych prac projektowych przez dobrane grupy) h) Instrukcja/kontrakt w projekcie edukacyjnym (wzorcowy schemat dokumentu i jego znaczenie dla powodzenia projektu) i) Harmonogram w projekcie (wzorcowy schemat dokumentu i jego znaczenie dla powodzenia projektu)		
3. Realizacja projektu edukacyjnego a) Zadania nauczyciela –lidera (organizacja spotkań konsultacyjnych, wspieranie samodzielnych działań uczniów, obserwacja i ocenianie postępów i terminowości w pracach nad projektem, motywowanie uczniów do prowadzenia zaplanowanych działań ,w miarę potrzeb zapewnianie uczniom czasu na działanie związane z analizą procesu grupowego, zaprezentowanie wybranego sposobu dokumentowania pracy w projekcie) b) Różne sposoby motywowania uczniów podczas pracy w projekcie (systematyczne obserwowanie postępów, terminowości pracy, uświadamianie perspektywy oceny/zaliczenia, ewaluowanie realizacji poszczególnych etapów, stosowanie oceniania kształtującego, dbanie o systematyczny kontakt z uczestnikami- docenianie i chwalenie tego co zrobione, wspieranie rozwiązywania problemów, pokonywania trudności, wykorzystywanie zaangażowanie rodziców uczniów, promowanie projektu poza szkołą)	20 min.	10 min.
4. Publiczna prezentacja projektu a) Zadania nauczyciela –lidera (wsparcie uczniów w wyborze formy	10 min.	20 min.

prezentacji oraz przygotowaniach do niej, przedstawienie oczekiwanych standardów i zasad przeprowadzenia prezentacji, stworzenie warunków do jej przeprowadzenia, zarządzanie promocją projektu) b) Różne formy prezentacji oraz możliwości ich kryterialnej oceny (wybór kilku przykładów z „dobrych praktyk”)		
5. Ocena rezultatów-synteza działań a) Rezultaty projektu edukacyjnego (rezultaty etapowe i końcowe; rezultaty „twarde” i „miękkie” rezultaty projektów badawczych, rezultaty projektów działań) b) Ocenianie zgodne ze znanymi uczniom przyjętymi od początku projektu zasadami (zasady oceniania w projekcie : wskazanie ocenianych aspektów/rezultatów, formy i metody oraz narzędzia oceniania, terminarz oceniania, kryteria i wskaźniki ilościowe oraz jakościowe określające stopień osiągnięcia celów głównych i etapowych projektu, standardów ocenianych aktywności uczniów/ wykonanych prac, sposób formułowania oceny końcowej, związek oceny końcowej z samooceną) c) Ewaluacja końcowa (definicja ewaluacji, organizacja ewaluacji, metody i narzędzia ewaluacji, rola) d) Udostępnienie efektów projektu	30 min.	70 min.

Opis form, metod i środków dydaktycznych:

- formy pracy: warsztaty, mini- wykłady,
- metody pracy: metody podające, metody aktywne: praca grupach, praca indywidualna, studium przypadku, dyskusja ukierunkowana,
- środki dydaktyczne: prezentacja Power Point, flipczart, markery, papier, zestaw laptop i rzutnik multimedialny.

Wykaz zalecanej literatury przedmiotu:

- Chałas K., *Metoda projektów i jej egzemplifikacja w praktyce*, Nowa Era, Warszawa 2004
- Mikina A., *Jak wykonywać zadania metodą projektów*, WSiP, Warszawa 1997
- Królikowski J., *Projekt edukacyjny-materiały dla zespołów międzyprzedmiotowych*, CODN, Warszawa 2000
- Potocka B., Nowak L., *Projekty edukacyjne. Poradnik dla nauczycieli*, Zakład Wydawniczy SFS, Kielce 2002
- Strzemieczny J., *Jak zorganizować i prowadzić gimnazjalne projekty edukacyjne. Poradnik dla dyrektorów, szkolnych organizatorów i opiekunów*, ORE, Warszawa 2011
- Szymański S.M., *O metodzie projektów : z historii, teorii i praktyki pewnej metody kształcenia*, Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2000
- *Uczenie metodą projektu*, pod red. Gołębiak D. B., WSiP, Warszawa 2002

Nazwa modułu II: *Nauczanie problemowe*

Czas trwania i sposób organizacji: 2 godz. dydaktyczne

Cele kształcenia

Cele ogólne:

- geneza nauczania problemowego,
- omówienie metod samodzielnego dochodzenia do wiedzy, zwanych problemowymi, opartych na twórczej aktywności poznawczej kontekście pracy metodą projektu.

Cele szczegółowe:

- poznanie definicji nauczania problemowego,
- poznanie etapów pracy metodą problemową,
- rozróżnianie zadań ucznia i nauczyciela,
- poznanie zasad stosowania oceny w skali punktowej lub opisowej np.: portfolio
- poznanie wybranych metod nauczania problemowego,
- uświadomienie potrzeby motywacji do podjęcia przez nich samodzielnymi badań prowadzących do samodzielnymi rozwiązań.

Wykaz nabytych umiejętności przydatnych w pracy zawodowej:

Po ukończeniu modułu szkolenia uczestnik powinien umieć:

- podać definicje nauczania problemowego,
- wymienić fazy pracy metodą problemową,
- wymienić zadania ucznia i nauczyciela,
- zaproponować ocenę w skali punktowej lub opisowej np.: portfolio,
- zastosować procedury oceniania poznane w nauczaniu problemowym w trakcie realizacji projektu edukacyjnego,
- zachęcić do stosowania wybranych metod nauczania problemowego,
- motywować uczniów do podjęcia przez nich samodzielnymi badań prowadzących do samodzielnymi rozwiązań.

Harmonogram

TEMAT	LICZBA GODZIN	
	W.	ĆW.
1.Specyfika nauczania problemowego: a) wybrana definicja b) geneza metody c) zasady przygotowania uczniów d) fazy zajęć e) zasady współpracy ucznia i nauczyciela	30 min.	

2.Procedury kontroli i oceny/ tzw. praktycznej/ w nauczaniu problemowym i ich wykorzystanie w pracy metodą projektu: a) przedmiot oceny (np.: wytworów ucznia i eksponatów...), b) formy oceny (skala: punktowa, opisowa np.: port folio, c) efektywność ocenianie (możliwość powtórzenia pracy i poprawy jakości wytworów).	25 min.	15 min.
3.Wybrane formy pracy z uczniem w nauczaniu problemowym: a) gra dydaktyczna, b) portfolio, c) giełda pomysłów, d) impresyjna- (kształcenie odbywa się poprzez uczestnictwo w odbiorze dzieła np. czytamy literaturę, oglądamy wystawę), e) ekspresyjna –tworzenie dzieła, f) laboratoryjna.	10 min.	10 min.

Opis form, metod i środków dydaktycznych:

- formy pracy: grupowa, zbiorowa,
- metody pracy: mini wykład, giełda pomysłów, ćwiczeniowa,
- środki dydaktyczne: prezentacja multimedialna, zestaw laptop i rzutnik multimedialny, przykłady prac o różnym poziomie np.: portfolio, papier A-4

Wykaz zalecanej literatury przedmiotu:

- Góralski A.: *Twórcze rozwiązywanie zadań*, PWN, Warszawa 1989
- Komorowski B.: *Kształcenie wielostronne i drogi jego realizacji*. UMCS Warszawa 1996
- Okoń W. *Nauczanie problemowe we współczesnej szkole*, WSiP, Warszawa 1975
- Okoń W. *Podstawy wykształcenia ogólnego*, WSiP, Warszawa 1987
- Okoń W. *Wprowadzenie do dydaktyki ogólnej*, Wyd. Żak, Warszawa 1998
- Pałka S. *Aktywność twórcza dzieci i młodzieży*, WSiP, Warszawa 1988

Nazwa modułu III: *Ocenianie kształtujące*

Czas trwania i sposób organizacji: 5 godz. dyd.

Cele kształcenia

Cele ogólne:

- poszerzanie wiedzy na temat filozofii oceniania kształtującego
- poznanie zasad stosowania oceniania kształtującego w pracy metodą projektu z uczniami.

Cele szczegółowe szkolenia:

- poznanie zasad konstruowania celów w OK, tzw. NaCoBeZU w sytuacjach dydaktycznych,
- wskazanie zalet OK,
- poznanie sytuacji praktycznego pisania konspektów OK i zastosowania ich w swojej pracy z uczniami podczas realizacji projektu,
- pogłębienie umiejętności w zakresie:
 - pracy w zespole,
 - zbierania informacji na temat konstruowania celów zajęć i przekazywania ich uczniom,
 - analizy, selekcji, scalania i opracowywania informacji w zakresie konstrukcji konspektów OK,
 - pobudzanie własnych postaw kreatywnych,
 - pogłębianie kompetencji komunikacyjnych w zakresie sprawności mówienia, słuchania uczniów,
 - zachęcenie do stosowania OK w pracy z uczniami
- poznanie zasad prowadzenia zajęć prowadzonych z uczniem („krok po kroku”) zgodnie z zasadami OK.

Wykaz nabytych umiejętności przydatnych w pracy zawodowej.

Po ukończeniu modułu uczestnik powinien:

- poznać na temat zasad konstruowania celów w OK tzw. NaCoBeZu w sytuacjach dydaktycznych,
- wskazywać zalety OK,
- poznać zasady praktycznego pisania konspektów OK i zastosowania ich w swojej pracy z uczniami podczas realizacji projektu edukacyjnego,
- pogłębić umiejętności na temat:
 - pracy w zespole,
 - zbierania informacji na temat konstruowania celów zajęć i przekazywania ich uczniom,
 - analizy, selekcji, scalania i opracowywania informacji w zakresie konstrukcji konspektów OK,

- pobudzać własne postawy kreatywne,
- pogłębić kompetencje komunikacyjne (umiejętność mówienia i słuchania) w zakresie sprawności mówienia, słuchania uczniów i rodziców,
- przeprowadzić zajęcia prowadzące z uczniem („krok po kroku”) zgodnie z zasadami OK,
- zostać zachęconym do stosowania OK w pracy z uczniem.

Harmonogram

TEMAT: Ocenianie kształtujące	LICZBA GODZIN	
	W.	ĆW.
1. Prezentacja filozofii oceniania kształtującego w tym: a) podanie definicji, b) istota nacobezu /z j. ang.wilf (what am I looking for)/.	30 min.	
2.Zasady konstruowania celów kształcenia w OK: a) formułowanie celów a zapisy podstawy programowej b) podmiotowość ucznia w konstruowaniu celów	45 min.	30 min.
3.Ocenianie sumujące a kształtujące w praktyce szkolnej.	30 min.	
4.Współpraca szkoły z rodzicami a OK: a) Znajomość celów kształcenia i zasad oceniania a zaangażowanie rodziców we współpracy ze szkołą b) Angażowanie rodziców do współrealizacji projektu edukacyjnego.	30 min.	
5.Wdrażanie oceniania kształtującego w oparciu o realizowane projekty.	30 min.	30 min.

Opis form, metod i środków dydaktycznych:

- formy pracy: zbiorowa, grupowa,
- metody pracy: elementy wykładu z prezentacją multimedialną, burza mózgów, metoda ćwiczeniowa,
- środki dydaktyczne: prezentacja multimedialna, zestaw laptop i rzutnik multimedialny, szablon konspektu zgodnie z zasadami OK, papier A-4

Wykaz zalecanej literatury przedmiotu:

- Black P.[i in.]. *Jak oceniać, aby uczyć?* - Warszawa : "Civitas" : Centrum Edukacji Obywatelskiej, 2006
- Choroszczyńska M. *Ocenianie kształtujące jako styl nauczania* // Język Polski

w Szkole IV-VI. -2006/2007, nr 4, s. 95-99

- Sterna, D. *Ocenianie kształtujące* // Dyrektor Szkoły. - 2005, nr 3, s. 38-41
- www.ceo.org.pl/ok

Nazwa modułu IV : TOC (Narzędzia aktywizujące myślenie TOC Theory of Constraction)

Czas trwania i sposób organizacji: 5 godz.

Cele kształcenia.

Cele ogólne:

- poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie narzędzi TOC

Cele szczegółowe:

- poznanie podstaw teoretycznych i głównych założeń TOC,
- zastosowanie narzędzia „Chmurki” w rozwiązywaniu problemów i dostrzeganiu potrzeb innych osób,
- zastosowanie narzędzia „Logicznej Gałęzi” w świadomym podejmowaniu decyzji i przewidywaniu ich skutków,
- zastosowanie narzędzia „Drzewka Ambitnego Celu” w planowaniu własnych działań,
- zastosowanie narzędzi TOC w pracy dydaktyczno – wychowawczej.

Wykaz nabytych umiejętności przydatnych w pracy zawodowej.

Po ukończeniu modułu szkolenia uczestnik powinien umieć:

- przedstawić główne założenia TOC w edukacji,
- korzystać z narzędzi aktywizujących myślenie w metodzie projektu,
- rozwiązywać konflikty indywidualne i grupowe,
- rozwijać myślenie przyczynowo-skutkowe,
- określać kolejne etapy działania, niezbędne do osiągnięcia wyznaczonego celu,
- zastosować kryteria metodologiczne TOC.

Harmonogram

TEMAT	LICZBA GODZIN	
	W.	ĆW.
1. Podstawy filozofii Theory of Constraction Dr E. Goldratta w edukacji i w wychowaniu a) Główne założenia TOC b) Pytania kluczowe TOC (co zmienić?, w co zmienić?, jak dokonać tej zmiany?)	15 min.	-

c) Przykłady krajów propagujących idee TOC w edukacji		
2. Narzędzie „Chmurka” – mające zastosowanie w rozwiązywaniu konfliktów interpersonalnych i intrapersonalnych a) Struktura graficzna narzędzia (żądania, potrzeby, wspólne dążenia) b) Przykłady wykorzystania narzędzia w procesie wychowania (ćwiczenia dotyczące konfliktów w grupie) c) Przykłady wykorzystania narzędzia w procesie kształcenia (ćwiczenia dotyczące konfliktów poznawczych) d) Korzyści wykorzystania narzędzia w metodzie projektu	15 min.	50 min.
3. Narzędzie „Logiczna gałąź” – mające zastosowanie w podejmowaniu decyzji i przewidywaniu konsekwencji własnych wyborów a) Struktura graficzna narzędzia (przyczyna, skutek pozytywny i negatywny) b) Przyczyny wykorzystania narzędzia w procesie wychowania (zachowania pozytywne i zachowania negatywne) c) Przykłady wykorzystania narzędzia w procesie kształcenia (myślenie logiczne w przyswajaniu materiału dydaktycznego) d) Korzyści wykorzystania narzędzia w metodzie projektu	15 min.	50 min.
4. Narzędzie „Drzewko ambitnego celu” - mające zastosowanie w panowaniu i realizacji wyznaczonego celu a) Struktura graficzna narzędzia (przeszkody, eliminacja przeszkód, cele pośrednie, cel główny) b) Przykłady wykorzystania narzędzia w procesie wychowania (aspiracje indywidualne i grupowe) c) Przykłady wykorzystania narzędzia w metodzie projektu	15 min.	50 min.
5. Podsumowanie TOC – kryteria metodologii projektu a) proste (rozbijające pozornie złożone problemy na mniejsze, bardziej przejrzyste) b) zaprezentowane graficznie (skonstruowane w formie szkieletu w celu zrozumienia części składowych całości)	15 min.	-

c) praktyczne(umożliwiający przełożenie teorii w praktykę) d) aktywujące wcześniejszą wiedzę (umożliwiający bazowanie na posiadanej wiedzy i doświadczenie nowej wiedzy) e) Sokratejskie (dostarczające pytań, umożliwiających odkrycie nowych odpowiedzi) f) Nieelitarnie (sprawdzające się w każdym wieku, przy zróżnicowanym poziomie umiejętności)		

Opis form, metod i środków dydaktycznych:

- formy pracy: warsztaty, mini-wykłady,
- metody pracy: metody podające, metody aktywne: praca w grupach, praca samodzielna, dyskusja ukierunkowana,
- środki dydaktyczne: flipchart, zestaw notebook i rzutnik multimedialny.

Wykaz zalecanej literatury przedmiotu:

- Bednarek M., *Ciągle doskonalenie systemów zarządzania podstawowym narzędziem wzrostu konkurencyjności przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Wyższej Szkoły Humanistyczno-Ekonomicznej, Łódź 2002
- Grudzewski W.M., Hejduk I.K., *Metody projektowania systemów zarządzania*, Wydawnictwo DIFIN, Warszawa 2004
- Goldratt E.M., Cox J., *Cel I Doskonałość w produkcji*, Wydawnictwo Mintbooks, Warszawa 2007
- Goldratt E.M., *Cel II To nie przypadek*, Wydawnictwo Mintbooks, Warszawa 2007
- Materiały z XIII Międzynarodowej Konferencji *Myszę - Rozumiem - Wiem. Zastosowanie technik TOC w uczeniu się*, Warszawa 2011
- Suerken,S., *Techniki aktywizujące myślenie – TOC* MSCDN 2009

Nazwa modułu V: *Techniki treningu twórczości*

Czas trwania i sposób organizacji: 3 godz.

Cele kształcenia

Cele ogólne:

- poszerzenie wiedzy i umiejętności w zakresie technik twórczego myślenia.

Cele szczegółowe:

- uświadomienie znaczenia twórczości w wszechstronnym rozwoju uczniów,
- zapoznanie z podstawowymi operacjami umysłowymi stymulującymi rozwój poznawczy,
- poznanie technik twórczego myślenia w pracy dydaktyczno-wychowawczej,
- zastosowanie twórczego myślenia w metodzie projektu.

Wykaz nabytych umiejętności przydatnych w pracy zawodowej.

Po ukończeniu modułu szkolenia uczestnik powinien umieć:

- przedstawić filozofię i zasady twórczego myślenia
- rozpoznać daną operację umysłową rozwijającą twórcze myślenie uczniów,
- zastosować sześć podstawowych operacji umysłowych w edukacji i w wychowaniu,
- rozwijać twórcze myślenie uczniów w procesie dydaktyczno-wychowawczym.

Harmonogram

TEMAT	LICZBA GODZIN	
	W.	ĆW.
1. Omówienie głównych założeń teorii twórczego myślenia a) Wybrane elementy psychologii twórczości wg E. Nęckiej b) Wybrane elementy pedagogiki twórczości wg K. Szmidta Wybrane elementy psychodydaktyki kreatywności wg W. Dobrołowicza	15 min.	-
2. Przegląd podstawowych operacji umysłowych – stymulujących rozwój poznawczy a) Skojarzenia - myślenie asocjacyjne (np. rodzaje kojarzeń:	15 min.	-

„w gwiazdę”; „łańcuchowe”, „sieciowe”) b) Abstrahowanie – myślenie abstrakcyjne (np. funkcje: definiowanie i redefiniowanie obiektów, klasyfikowanie według przyjętych: kategorii, kryteriów, klas przedmiotów) c) Metaforyzowanie – myślenie metaforyczne (np. rodzaje metafor: czyste, utarte, martwe) d) Analogie - myślenie indukcyjne (np. rodzaje analogii: trafne, nośne) e) Dedukowanie – myślenie dedukcyjne (np. warunki twórczej dedukcji: konsekwentna, kompletna, hipotetyczna) f) Transformowanie – myślenie transformacyjne (np. funkcje: wyobrażeniowa zmiana parametrów obiektów na podstawie czasowników modyfikujących)		
3. Prezentacja metod i technik twórczego myślenia - mających zastosowanie w pracy dydaktyczno-wychowawczej a) Zestaw w zakresie dokonywania skojarzeń (Ćwiczenia do wyboru: „Łańcuch”, „Gwiazda”, „Sieć”) b) Zestaw w zakresie abstrahowania (Ćwiczenia do wyboru : „Tysiąc definicji”, „Podobieństwa”, „Funkcje bez przedmiotów”) c) Zestaw w zakresie metaforyzowania (Ćwiczenia do wyboru: „Rysowanie pojęć abstrakcyjnych”, „Personifikacja”, „Identyfikacja z obiektem”) d) Zestaw w zakresie rozumowania indukcyjnego (Ćwiczenia do wyboru: „Tworzenie analogii”, „Wymuszona symetria”, „Circet”- koło analogii”) e) Zestaw w zakresie rozumowania dedukcyjnego (Ćwiczenia do wyboru: „ Co by było gdyby...?”, „Co by się stało gdyby...?”, „Implikacje”) f) Zestaw w zakresie transformowania (Ćwiczenia do wyboru: „Pytania Osborna”, „Operator WCK”, „Szkło powiększające i pomniejszające”, „Zalety wad i wady zalet”)	15 min.	75 min.
4. Podsumowanie filozofii twórczego myślenia a) Podejście egalitarne i elitarne w rozumieniu twórczości b) Myślenie konwergencyjne i dywergencyjne c) Inhibitory i stymulatory twórczości d) Zasady twórczego myślenia	15 min.	-

Opis form, metod i środków dydaktycznych:

- formy pracy: warsztaty, mini-wykłady,
- metody pracy: metody podające, metody aktywne: praca w grupach, praca samodzielna, dyskusja ukierunkowana, burza mózgów,
- środki dydaktyczne: flipchart, zestaw notebook i rzutnik multimedialny.

Wykaz zalecanej literatury przedmiotu:

- Bieluga K., *Nauczycielskie rozpoznawanie cech inteligencji i myślenia twórczego*, IMPULS, Kraków 2003
- Dobrołowicz W., *Psychika i bariery*, WSiP, Warszawa 1993
- Dobrołowicz W., *Psychodydaktyka kreatywności*, WSPS, Warszawa 1995
- Kobierzycki T., *Osobowość: rozwój i twórczość*, Heliodor, Warszawa 1994
- Ledzińska M., *Przetwarzanie informacji przez uczniów o zróżnicowanym poziomie zdolności a ich postępy szkolne*, UW Wydział Psychologiczny, Warszawa 1996
- Nalaskowski A., *Společne uwarunkowania twórczego rozwoju jednostki*, WSiP, Warszawa 1998
- Nęcka E., *Trening twórczości*, GWP, Gdańsk 2008
- Popek S., *Kwestionariusz Twórczego Zachowania KAHN*, UMCS, Lublin 1990
- Siemieniecki B., *Środki dydaktyczne w procesie myślenia twórczego*, WSP, Kraków 1991
- Strelau J., Ciarkowska N., Nęcka E., *Różnice indywidualne: możliwości i preferencje*, Ossolineum, Wrocław 1992
- Szmidt K., *Trening kreatywności*, Helion, Gliwice 2008
- Szmidt K., *Szkice do pedagogiki twórczości*, IMPULS, Kraków 2001.

KURS ON-LINE WIEDZA W DZIAŁANIU CZYLI JAK SKUTECZNIE PRACOWAĆ METODĄ PROJEKTU W GIMNAZJUM

Nazwa modułu I: *Specyfika projektu edukacyjnego uwzględniająca uwarunkowania gimnazjum*

Czas trwania i sposób organizacji: 5 godz.

Praca indywidualna uczestnika: analiza podstawy prawnej projektu w gimnazjum, rozwiązanie testu typu prawda/fałsz, zapoznanie się z materiałami opracowanymi do modułu

Praca zespołowa (zespół projektowy = szkoła): opracowanie fragmentu instrukcji do projektu wg podanego schematu

Cele kształcenia

Cel ogólny: doskonalenie warsztatu pracy w zakresie wdrażania projektu edukacyjnego jako metody pracy z gimnazjalistami

Cele szczegółowe:

- Porządkowanie wiedzy w zakresie podstaw prawnych projektów w gimnazjach;
- Przypomnienie obowiązków szkoły wynikających z prawa oświatowego;
- Uświadomienie istoty budowania właściwej atmosfery wokół realizacji projektu edukacyjnego;
- Wskazanie korzyści wynikających z pracą metodą projektu w edukacji;
- Zapoznanie z różnorodnymi propozycjami organizacji projektu w gimnazjum;
- Określenie roli konkretnego nauczyciela w projekcie;
- Nabywanie doświadczeń w sporządzaniu instrukcji do projektu.

Wykaz nabytych umiejętności przydatnych w pracy zawodowej.

Po ukończeniu modułu uczestnik powinien umieć:

- określić obowiązki gimnazjum wynikające z prawa oświatowego a dotyczące realizacji projektów edukacyjnych,
- wyjaśnić jak ważne jest budowanie właściwej atmosfery wokół projektów,
- podać argumenty za pracą metodą projektu z gimnazjalistami,
- określić swoją rolę w projekcie,
- podać przykłady organizacji projektów w gimnazjach,
- opracować instrukcję do konkretnego projektu.

Harmonogram

TEMAT Specyfika projektu edukacyjnego uwzględniająca uwarunkowania gimnazjum	LICZBA GODZIN 5 godz.	
	W.	ĆW.
1. Projekt edukacyjny w gimnazjum a prawo oświatowe - Podstawa prawna projektu edukacyjnego w gimnazjum - Projekt edukacyjny a obowiązki szkoły	0,45	0,15
2. Budowanie w szkole właściwej atmosfery wokół projektów edukacyjnych - Dlaczego projekt edukacyjny w gimnazjum? - Rola nauczyciela w projekcie - Tworzenie zespołów nauczycielskich ds. realizacji projektów	0,45	0,15
3. Propozycje organizacji projektu edukacyjnego w gimnazjum	0,45	0,15
Prace na zaliczenie modułu: - test utrwalający - opracowanie fragmentu instrukcji do projektu		0,15 0,45

Opis form, metod i środków dydaktycznych:

Metody pracy: metody podające, praca indywidualna, praca z tekstem, praca zespołowa
Środki dydaktyczne: prezentacje Power Point, akty prawne, materiały zwarte do pobrania

Wykaz zalecanej literatury przedmiotu:

Akty prawne:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 4, poz. 17)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 156, poz. 1046)

„Kompetencje kluczowe w uczeniu się przez całe życie – europejskie ramy odniesienia” Załącznik do zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie; Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z dnia 30 grudnia 2006 r./L394

Poradniki ORE:

Mikina, B. Zając: Metoda projektów. Poradnik dla nauczycieli i dyrektorów gimnazjów. ORE

J. Strzemieczny: Jak organizować i prowadzić gimnazjalne projekty edukacyjne. Poradnik dla dyrektorów, szkolnych organizatorów i opiekunów projektów. ORE

D. Janczak, E. Kędracka, M. Rostkowska: Narzędzia TIK wspomagające projekt gimnazjalny. Poradnik dla dyrektorów i nauczycieli gimnazjów. ORE

Inne publikacje:

E. Brudnik, A. Moszyńska, B. Owczarska: Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących. Zakład Wydawniczy SFS, Kielce 2002

- K. Chałas: Metoda projektów i jej egzemplifikacja w praktyce. Wydawnictwo Nowa Era, Warszawa 2000
- Red. B.D. Gołębnik: Uczenie metodą projektów, WSiP S.A., Warszawa 2002
- J. Królikowski: Projekt edukacyjny. Materiały dla zespołów międzyprzedmiotowych. Wydawnictwa CODN, Warszawa 2000
- M.S. Szymański: O metodzie projektów. Z historii, teorii i praktyki pewnej metody kształcenia. Wydawnictwo Akademickie „Żak”, Warszawa 2000

Nazwa modułu II: *Budowanie motywacji i ocenianie podczas projektu*

Czas trwania i sposób organizacji: 5 godz.

Praca indywidualna uczestnika kursu: zapoznanie się z materiałami przygotowanymi do modułu.

Praca zespołowa (zespół projektowy = szkoła): opracowanie informacji zwrotnej wg zasad oceniania kształtującego do projektu opracowanego przez inną szkołę oraz wybranie/modyfikacja/opracowanie narzędzia do samooceny projektu zaproponowanego po poprzednim module.

Cele kształcenia

Cel ogólny: wzbogacanie warsztatu pracy o różnorodne sposoby motywowania i oceniania podczas projektu

Cele szczegółowe:

- Uświadomienie istoty dbałości o motywowanie uczniów do realizacji projektu edukacyjnego;
- Refleksja nad umiejętnościami motywowania uczniów do pracy;
- Refleksja nad praktyką przekazywania informacji zwrotnej uczniom;
- Wskazywanie informacji zwrotnej jako narzędzia pomocnego w ukierunkowaniu dalszej pracy nad projektem;
- Przedstawienie korzyści ze stosowania informacji zwrotnej dla rozwoju ucznia;
- Określenie zasad stosowania informacji zwrotnej;
- Przedstawienie sposobów stosowania informacji zwrotnej;
- Nabywanie doświadczeń w przekazywaniu informacji zwrotnej;
- Przedstawienie korzyści ze stosowania samooceny dla rozwoju ucznia;
- Przedstawienie przykładowych narzędzi do samooceny;

Wykaz nabytych umiejętności przydatnych w pracy zawodowej.

Po ukończeniu modułu uczestnik powinien umieć:

- motywować ucznia do pracy różnymi metodami,
- wymienić zasady stosowania informacji zwrotnej,
- stosować techniki/metody informacji zwrotnej,
- wymienić korzyści ze stosowania informacji zwrotnej w pracy nad projektem,
- określić istotę pracy z uczniami nad samooceną,
- stosować odpowiednie narzędzia do samooceny.

Harmonogram

TEMAT Budowanie motywacji i ocenianie podczas projektu	LICZBA GODZIN 5 godz.	
	W.	ĆW.
1. 1. Motywacje nauczycielskie i uczniowskie a cele i realizacja projektu	0,45	0,15
2 2. Informacja zwrotna jako narzędzie do ukierunkowania pracy nad projektem: - Praktyka informowania o postępach ucznia - Umiejętności potrzebne do przekazywania informacji zwrotnej - Zasady i sposoby przekazywania informacji zwrotnej - Korzyści wynikające ze stosowania informacji zwrotnej w monitorowaniu projektu	0,45	0,15
3. Samoocena jako kluczowa umiejętność w uczeniu się; - Znaczenie kształcenia wśród uczniów umiejętności samooceny - Korzyści wynikające ze stosowania samooceny w praktyce szkolnej - Skuteczne narzędzia samooceny	0,45	0,15
Prace na zaliczenie modułu: - Praca zespołowa (zespół projektowy = szkoła): opracowanie informacji zwrotnej wg zasad oceniania kształtującego do projektu z I modułu opracowanego przez inną szkołę.		0,15 0,45

Opis form, metod i środków dydaktycznych:

Metody pracy: metody podające, praca indywidualna, praca z tekstem, praca zespołowa
Środki dydaktyczne: prezentacje Power Point, akty prawne, materiały zwarte do pobrania

Wykaz zalecanej literatury przedmiotu:

Akty prawne:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 4, poz. 17)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 156, poz.1046)

„Kompetencje kluczowe w uczeniu się przez całe życie – europejskie ramy odniesienia”
Załącznik do zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie; Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z dnia 30 grudnia 2006 r./L394

Poradniki ORE:

Mikina, B. Zajac: Metoda projektów. Poradnik dla nauczycieli i dyrektorów gimnazjów. ORE

J. Strzemieczny: Jak organizować i prowadzić gimnazjalne projekty edukacyjne. Poradnik dla dyrektorów, szkolnych organizatorów i opiekunów projektów. ORE

Inne publikacje:

- P. Black i in.: Jak oceniać, aby uczyć?, CEO, Warszawa 2006
- E. Brudnik, A. Moszyńska, B. Owczarska: Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących. Zakład Wydawniczy SFS, Kielce 2002
- K. Chałas: Metoda projektów i jej egzemplifikacja w praktyce. Wydawnictwo Nowa Era, Warszawa 2000
- Red. B.D. Gołębnik: Uczenie metodą projektów, WSiP S.A., Warszawa 2002
- M. Harmin: Duch klasy. Jak motywować uczniów do nauki?, CEO, Warszawa 2004
- D. Sterna: Ocenianie kształtujące w praktyce, CEO, Warszawa 2006

Nazwa modułu III: *Prezentacja projektu i ocena końcowa*

Czas trwania i sposób organizacji: 5 godz.

Praca indywidualna uczestnika kursu: zapoznanie się z materiałami przygotowanymi do modułu.

Praca zespołowa (zespół projektowy = szkoła): opracowanie informacji zwrotnej wg zasad oceniania kształtującego do projektu opracowanego przez inną szkołę oraz wybranie/modyfikacja/opracowanie narzędzia do samooceny projektu zaproponowanego po poprzednim module.

Cele kształcenia

Cel ogólny: Przedstawienie różnych form prezentacji projektu edukacyjnego. Zapoznanie uczestników ze specyfiką oceniania w projekcie oraz przykładami narzędzi do oceniania.

Cele szczegółowe:

- Przedstawienie różnych możliwości prezentacji efektów projektów edukacyjnych;
- Przypomnienie o konieczności określania zasad oceniania projektu;
- Zapoznanie z różnymi formami oceny projektu;
- Wskazanie wpływu oceny wkładu pracy ucznia w projekcie na jego ocenę z zachowania;
- Przedstawienie przykładowych narzędzi do oceny;
- Określenie warunków dobrego startu we wdrażaniu metody projektu.

Wykaz nabytych umiejętności przydatnych w pracy zawodowej.

Po ukończeniu modułu uczestnik powinien umieć:

- wymienić różne możliwości prezentacji efektów projektów edukacyjnych,
- zaplanować z uczniami odpowiednią formę prezentacji,
- określić zasady oceniania projektu,
- ustalić kryteria ocen do różnych aktywności uczniów oraz efektów/wytworów pracy,
- określić możliwości wpływu oceny wkładu pracy ucznia w projekcie na jego ocenę z zachowania,
- stosować odpowiednie narzędzia do oceny projektu.

Harmonogram

TEMAT	LICZBA GODZIN -	
	W.	ĆW.
Budowanie motywacji i ocenianie podczas projektu	5	
1. 1. Formy prezentacji projektów edukacyjnych: - Wybór formy prezentacji projektu - Jak dobrze przygotować prezentację projektu?	0,45	0,15

2 2. Ocena końcowa w projekcie - O czym warto pamiętać przy ocenianiu końcowym projektu? - Przykłady narzędzi do oceniania projektu. - Wpływ oceny pracy nad projektem na ocenę z zachowania ucznia.	0,45	0,15
3. Warunki dobrego startu w projektach edukacyjnych	0,45	0,15
Prace na zaliczenie modułu: Praca zespołowa (zespół projektowy = szkoła): wybranie/modyfikacja/opracowanie narzędzia do oceny projektu oraz uzupełnienie instrukcji do projektu z I modułu .		0,45

Opis form, metod i środków dydaktycznych:

Metody pracy: metody podające, praca indywidualna, praca z tekstem, praca zespołowa
Środki dydaktyczne: prezentacje Power Point, akty prawne, materiały zwarte do pobrania

Wykaz zalecanej literatury przedmiotu:

Akty prawne:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 4, poz. 17)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 sierpnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 156, poz.1046)

„Kompetencje kluczowe w uczeniu się przez całe życie – europejskie ramy odniesienia”
Załącznik do zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europy z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie; Dziennik Urzędowy Unii Europejskiej z dnia 30 grudnia 2006 r./L394

Poradniki ORE:

Mikina, B. Zając: Metoda projektów. Poradnik dla nauczycieli i dyrektorów gimnazjów. ORE

J. Strzemieczny: Jak organizować i prowadzić gimnazjalne projekty edukacyjne. Poradnik dla dyrektorów, szkolnych organizatorów i opiekunów projektów. ORE

Inne publikacje:

P. Black i in.: Jak oceniać, aby uczyć?, CEO, Warszawa 2006

E. Brudnik, A. Moszyńska, B. Owczarska: Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących. Zakład Wydawniczy SFS, Kielce 2002

K. Chałas: Metoda projektów i jej egzemplifikacja w praktyce. Wydawnictwo Nowa Era, Warszawa 2000

Red. B.D. Gołębiak: Uczenie metodą projektów, WSiP S.A., Warszawa 2002

M. Harmin: Duch klasy. Jak motywować uczniów do nauki?, CEO, Warszawa 2004

B. Niemierko: Ocenianie szkolne bez tajemnic, WSiP, Warszawa 2002

D. Sterna: Ocenianie kształtujące w praktyce, CEO, Warszawa 2006

SEMINARIUM WDRAŻAJĄCE

Temat : *Umiejętności interpersonalne lidera w pracy z grupą*

Czas trwania i sposób organizacji: 5 godz.

Cele kształcenia

Cele ogólne:

- Doskonalenie wiedzy i umiejętności nauczyciela w zarządzaniu zespołem projektu edukacyjnego

Cele szczegółowe:

- wyposażenie w wiedzę niezbędną w efektywnej pracy z grupą zadaniową,
- poszerzenie umiejętności bycia skutecznym liderem w pracy z uczniami.

Wykaz nabytych umiejętności przydatnych w pracy zawodowej.

Po ukończeniu seminarium uczestnik powinien umieć:

- znać dynamikę rozwoju grupy na poszczególnych etapach,
- planować zadania adekwatne do etapów rozwoju grupy,
- określić swoją rolę w pracy z grupą,
- określić role zespołowe występujące w grupie oraz przydzielić zadania zgodnie z określonymi preferencjami,
- radzić sobie z trudnymi sytuacjami w pracy z grupą zadaniową.

Harmonogram

TEMAT	LICZBA GODZIN	
	W.	ĆW.
1. Grupa zadaniowa a) Definicja grupy b) Rodzaje grup: zadaniowa, wspierająca, terapeutyczna, edukacyjna c) Struktura grupy: formalna i nieformalna d) Stadia rozwoju grupy (początkowe, przejściowe, konstruktywnej pracy grupy, końcowe) e) Dzielenie się wiedzą i doświadczeniem uczestników w omawianym temacie	15 min.	30 min.
2. Konstruktywna praca zespołowa	15 min.	75 min.

a) Kontrakt grupowy (zasady i normy pracy grupowej) b) Role zespołowe wg M. Belbina (wdrożeńowiec, badacz źródeł, koordynator, lider, indywidualista, analityk, członek, drużyny, detalista, specjalista) c) Przydział zadań zależnie od preferencji członków zespołu d) Działania lidera w kolejnych etapach rozwoju grupy e) Dzielenie się wiedzą i doświadczeniem uczestników w omawianym temacie		
3. Aktywne metody pracy grupowej a) Metody pracy grupowej (przykłady do wyboru: „Dyskusja ukierunkowana”; „Argumenty za i przeciw”, „Drzewko decyzyjne”) b) Techniki pracy grupowej (przykłady do wyboru: technika 635; technika CPM; technika SOFT; technika „Burzy mózgów; technika „Grup zadaniowych; technika „Stolików zadaniowych”; technika „Kuli śnieżnej”; technika „Grupy nominalnej”) c) Dzielenie się wiedzą i doświadczeniem uczestników w omawianym temacie	15 min.	30 min.
4. Trudne sytuacje w pracy grupowej a) Rodzaje trudnych sytuacji w pracy zespołu (brak czasu na realizację zadań, przemęczenie członków grupy, utajony i jawny opór w grupie, atak uczestników skierowany do lidera, konflikt interpersonalny) b) Role dezintegrujące pracę grupy (gadula, niezadowolony z życia, niewierny Tomasz, osoba-roślina, żartowniś, konspirant) c) Strategie radzenia sobie z trudnymi sytuacjami (burza mózgów: propozycje rozwiązań, symulacyjne trudne sytuacje) d) Dzielenie się wiedzą i doświadczeniem uczestników w omawianym temacie	15 min.	30 min.

Opis form, metod i środków dydaktycznych:

- formy pracy: warsztaty, mini-wykłady
- metody pracy: metody podające, metody aktywne: praca w grupach, praca samodzielna, dyskusja ukierunkowana, burza mózgów
- środki dydaktyczne: flipchart, zestaw notebook i rzutnik multimedialny

Wykaz zalecanej literatury przedmiotu:

- Griffin E., *Podstawy komunikacji społecznej*. GWP, Gdańsk 2003
- *Jak żyć z ludźmi, Program profilaktyczny dla młodzieży, Ćwiczenia grupowe*. MEN, Warszawa 1997
- Kopmeyer M., R., *Praktyczne metody osiągnięcia sukcesów*. Bellona, Warszawa 1992
- Kuncewicz-Dygała D., *Recepta na dobrą klasę* [w:] *Problemy Opiekuńczo – Wychowawcze* nr 9/Warszawa 1999
- Lencioni P., *Pięć dysfunkcji pracy zespołowej*, MT Biznes, Warszawa 2005
- Pilch T., Lepalczyk I., (red), *Pedagogika Społeczna*, wyd. Żak, Warszawa 1995
- Przetacznik-Gierowska M., Włodarski Z. *Psychologia wychowawcza*. PWN, Warszawa 1994
- Retter H., *Komunikacja codzienna w pedagogice*. GWP, Gdańsk 2005
- Rogers B., *Trudna klasa*. Wydawnictwo Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2000
- Zaborowski Z., *Trening interpersonalny*, Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 1997

SEMINARIUM PROBLEMOWE I

Temat: *Efektywne zarządzanie projektem*

Czas trwania i sposób organizacji: 5 godz. dyd.

Cele kształcenia

Cele ogólne:

- zapoznanie z zasadami efektywnego zarządzania projektem edukacyjnym oraz uświadomienie przydatności diagnozowania i badania zasobów w projekcie.

Cele szczegółowe:

- wyposażenie w wiedzę i umiejętności niezbędne do skutecznego zarządzania w projekcie na wszystkich etapach jego trwania,
- wyposażenie w wiedzę i umiejętności niezbędne do diagnozowania potrzeb i zasobów (szkoły, środowiska lokalnego, innych).

Wykaz nabytych umiejętności przydatnych w pracy zawodowej

Po ukończeniu modułu szkolenia uczestnik powinien umieć:

- wyjaśnić istotę i cele zarządzania projektem,
- wykorzystać różne funkcje zarządzania projektem we wszystkich podanych aspektach,
- podejmować zadania nauczyciela- lidera związane z zarządzaniem na wszystkich etapach trwania projektu,
- przeprowadzić potrzebną w projekcie wstępną diagnozę potrzeb i zasobów (szkoły, środowiska lokalnego, innych).

Harmonogram

TEMAT	LICZBA GODZIN	
	W.	ĆW.
1. Zarządzanie projektem –charakterystyka czynności a) Istota i cele zarządzania b) Funkcje zarządzania projektem (planowanie, organizowanie, kontrolowanie- monitoring i ewaluacja, kierowanie) c) Różne aspekty zarządzania (czas, zasoby, ludzie, komunikacja, informacje, zadania) d) Kluczowe zasady zarządzania projektami (obiektywność, zarządzanie sytuacyjne- gotowość do wprowadzania zmian, zasada	30min.	25min.

realistycznego planowania[czasu, zasobów, sposobu realizacji, definiowania rezultatu], efektywna komunikacja w różnych aspektach, dobra współpraca lidera z uczestnikami projektu, sprawnie funkcjonujący zespół, trafnie przydzielone zadania,..)		
2. Zadania lidera w zarządzaniu projektem edukacyjnym w jego czterech fazach a) Etap wstępny-przygotowanie projektu (diagnoza potrzeb, badanie zasobów celem wyboru trafnego zakresu treści/tematu/problemu do projektu) b) Planowanie projektu (wybór zagadnień do projektu, przygotowanie uczniów, sformułowanie celów, ustalenie terminarza; określenie standardu efektu końcowego; określenie aspektów i sposobu oceniania; określenie zadań i metod; badanie zasobów -przydział osób do zadań; przygotowanie kontraktu/ instrukcji, ustalenie harmonogramu działań; organizacja konsultacji; wybór sposobu dokumentowania pracy w projekcie) c) Realizacja projektu (zapewnienie uczniom uczestnictwa w konsultacjach, motywowanie ich do prowadzenia zaplanowanych działań, systematyczne ocenianie i obserwacja postępów pracy uczniów, regulowanie współpracy w grupie, upowszechnianie „dobrych praktyk” wybranego sposobu dokumentowania pracy w projekcie , wprowadzanie niezbędnych zmian w realizacji projektu) d) Publiczna prezentacja rezultatów projektu (ustalenie zasad przeprowadzenia prezentacji, stworzenie do niej warunków) e) Ocena rezultatów projektu (zasady oceniania w projekcie: wskazanie ocenianych aspektów/rezultatów, formy i metody oraz narzędzia oceniania, terminarz oceniania, kryteria i wskaźniki ilościowe oraz jakościowe określające stopień osiągnięcia celów głównych i etapowych projektu, standardów ocenianych aktywności uczniów/ wykonanych prac, sposób formułowania oceny końcowej, związek oceny końcowej z samooceną; użyteczność oceniania dla monitoringu i ewaluacji)	50min.	25min.
3. Diagnozowanie potrzeb i zasobów w projekcie edukacyjnym z różnych punktów widzenia a) Metody diagnozy (SWOT, schemat graficzny badania zasobów, wzorcowa lista pytań, ankiety, wywiad, obserwacja) b) Wstępna diagnoza potrzeb i zasobów celem trafnego wyboru tematu/ zakresu treści do realizacji w projekcie i stworzenia jego koncepcji (rodzaje oczekiwań i potrzeb oraz zasobów indywidualnych uczestników, szkoły, środowiska, innych)	35min.	60min.

Opis form, metod i środków dydaktycznych:

- formy pracy: wykład, mini- warsztaty;
- metody pracy: metody podające, metody aktywne: praca w grupach, praca indywidualna, dyskusja ukierunkowana,
- środki dydaktyczne: prezentacja Power Point, flipczart, markery, papier, zestaw laptop i rzutnik multimedialny.

Wykaz zalecanej literatury przedmiotu:

- Mentrak A., *Zarządzanie projektami edukacyjnymi*, „Nowa Szkoła”, Zeszyt 2/marzec 1999
- Mizerek H., *Efektywna autoewaluacja w szkole. Od czego zacząć*. Materiały "Programu Wzmocnienia Efektywności Systemu Nadzoru Pedagogicznego i Oceny Jakości Pracy Szkoły" do pobrania na www.nadzorpedagogiczny.edu.pl
- *Zarządzanie projektem*-pakiet szkoleniowy nr 3, FRSE, Narodowa Agencja Programu Młodzież, Publikacje Rady Europy, F -67075 Strasburg Cedex, Rada Europy i Komisja Europejska, listopad 2000, ISBN 83-91498-8-5

SEMINARIUM PROBLEMOWE II

Temat: *Monitoring, ewaluacja i ocenianie w projekcie edukacyjnym*

Czas trwania i sposób organizacji: 5 godz. dyd.

Cele kształcenia

Cele ogólne:

- uświadomienie uczestnikom przydatności monitoringu i ewaluacji w projekcie edukacyjnym oraz pogłębienie ich umiejętności oceniania w projekcie edukacyjnym.

Cele szczegółowe:

- wyposażenie w umiejętności i wiedzę niezbędne do zaplanowania i przeprowadzenia monitoringu oraz wykorzystania jego wyników,
- wyposażenie w umiejętności i wiedzę niezbędne do zaplanowania i przeprowadzenia ewaluacji oraz wykorzystania jej wyników,
- wyposażenie w wiedzę i umiejętności niezbędne do stworzenia koncepcji końcowego oceniania w projekcie edukacyjnym.

Wykaz nabytych umiejętności przydatnych w pracy zawodowej.

Po ukończeniu seminarium uczestnik powinien umieć:

- zaplanować i zorganizować monitoring w planowanym projekcie edukacyjnym oraz wykorzystać go wszechstronnie w tym przedsięwzięciu,
- zaplanować i zorganizować ewaluację końcową w planowanym projekcie edukacyjnym oraz efektywnie wykorzystać jej rezultaty,
- opracować koncepcję oceniania w projekcie edukacyjnym ze szczególnym uwzględnieniem oceny końcowej,
- wybrać/zmodyfikować/opracować arkusze kryterialnego oceniania i samooceny wybranych aktywności uczniów oraz rezultatów ich udziału w projekcie,
- ustalić we własnej szkole warunki wpływu oceny pracy ucznia nad projektem na ocenę z zachowania,
- określić we własnej szkole warunki umożliwiające wpisanie udziału ucznia w realizacji projektu edukacyjnego na świadectwie ukończenia gimnazjum.

Harmonogram

TEMAT	LICZBA GODZIN	
	W.	ĆW.
1. Monitoring w projekcie edukacyjnym a) Opis specyfiki monitoringu i jego użyteczności w projekcie(kontrolowanie zgodności projektu z założeniami, kontrolowanie postępów pracy, uzasadnienie wprowadzanych koniecznych działań korygujących, uzasadnienie działań wspierających dla uczestników projektu, dostarczanie danych do ewaluacji kształtującej i końcowej, gwarancja efektywności zarządzania, pierwotne narzędzie raportowania,..) b) Organizacja monitoringu (organizacja konsultacji, zorganizowanie raportowania, praca moderatora, spotkania nauczyciela z uczestnikami grup zadaniowych[ewaluacja bieżąca],zaangażowanie wychowawcy) c) Opiniowanie przydatności wybranych metod monitoringu i ewaluacji (analiza dokumentów, wywiady indywidualne, grupowe, kwestionariusze, obserwacja, techniki grupowe) d) Przykładowa lista pytań przydatnych w monitoringu e) Terminarz monitorowania i określenie standardów oczekiwanych rezultatów i/lub kryteriów oceny prac/aktywności w projekcie wskazanych uczniom na etapie planowania przedsięwzięcia.	30min.	30min.
2. Ewaluacja w projekcie edukacyjnym a) Podstawowe informacje o ewaluacji (cele ewaluacji kształtującej i końcowej, geneza, rodzaje, etapy procesu ewaluacyjnego[planowanie, projektowanie, realizacja, raportowanie, wykorzystywanie wyników]) b) Etapy realizacji badania ewaluacyjnego (określenie kryteriów i elementów, które mają być poddane ewaluacji; zebranie materiałów do analizy; interpretacja danych; ocena projektu) c) Stałe elementy raportu, jego różne formy i odbiorcy(przedmiot badania, procedura badawcza, wyniki badań, wnioski z ewaluacji, rekomendacje) d) Korzyści z dobrze zaplanowanej ewaluacji(efektywne zarządzanie w zakresie planowania, monitoring, systematyczne ocenianie, identyfikacja słabych i mocnych stron projektu, wykorzystanie rezultatów) e) Ewaluacja a zarządzanie(określony czas ewaluacji, przedmiot ewaluacji, sposób i metoda ewaluacji) f) Przedmioty ewaluacji w projekcie edukacyjnym (produkty, rezultaty, procesy)	40min.	50min.

g) Planowanie ewaluacji końcowej we własnym projekcie (tworzenie/wybór /modyfikacja wzorcowej listy pytań oraz arkuszy obserwacji oraz kryteriów oceny jakości wybranych aspektów pracy uczniów w projekcie)		
3. Ocena końcowa w projekcie edukacyjnym a) Różne przedmioty oceny w projektach (procesy, efekty i produkty, nabyta wiedza, rozwinięte umiejętności, postawy) b) Opiniowanie przykładowych arkuszy końcowego kryterialnego oceniania i samooceny wybranych aspektów pracy uczniów w projekcie (wystawa, prezentacja, album, folder, gazetki, artykuły w lokalnej prasie, dokumentowanie pracy w projekcie, komunikacja w grupie, efektywność pracy w zespole,..) c) Koncepcja oceny końcowej jako informacji zwrotnej dla ucznia a warunki wpływu oceny pracy ucznia nad projektem na ocenę z zachowania d) Przykładowy opis warunków umożliwiających wpisanie udziału ucznia w realizacji projektu edukacyjnego na świadectwie ukończenia gimnazjum	25min.	50min.

Opis form, metod i środków dydaktycznych:

- formy pracy: warsztaty, mini- wykłady;
- metody pracy: metody podające, metody aktywne: praca grupach, praca indywidualna, dyskusja np., ukierunkowana,
- środki dydaktyczne: prezentacja Power Point, flipczart, markery, papier, zestaw laptop i rzutnik multimedialny.

Wykaz zalecanej literatury przedmiotu:

- Mikina A., Zajac B., *Metoda projektów w gimnazjum. Poradnik dla nauczycieli i dyrektorów gimnazjów*, ORE, Warszawa 2011
- Mizerek H., przy współpracy Hildebrandt A., *Ewaluacja w szkole*, Program TERM FRSE, Wydawnictwo MSG, Olsztyn 1997
- Mizerek H., *Efektywna autoewaluacja w szkole. Od czego zacząć*. Materiały „Programu Wzmocnienia Efektywności Systemu Nadzoru Pedagogicznego i Oceny Jakości Pracy Szkoły” do pobrania na www.nadzorpedagogiczny.edu.pl
- Strzemieczny J., *Jak zorganizować i prowadzić gimnazjalne projekty edukacyjne. Poradnik dla dyrektorów, szkolnych organizatorów i opiekunów*, ORE, Warszawa 2011

SEMINARIUM PODSUMOWUJĄCE

Temat: *Projekt edukacyjny a promocja szkoły*

Czas trwania i sposób organizacji: 5 godz. dyd.

Cele kształcenia

Cele ogólne:

- pogłębianie wiedzy na temat związku między realizacją projektu edukacyjnego w gimnazjum a promocją szkoły,
- uświadamianie potrzeby promocji szkoły/placówki oświatowej jako składnika kompozycji marketingowej.

Cele szczegółowe:

- przypomnienie etapów pracy metodą projektu w kontekście promocji szkoły,
- poznanie możliwości promocji szkoły w związku z realizacją projektu,
- nabycie umiejętności stosowania poznanych narzędzi promocyjnych, które uczestnik będzie mógł wykorzystać podczas pracy metodą projektu,
- pogłębienie wiedzy na temat wystąpień publicznych.

Wykaz nabytych umiejętności przydatnych w pracy zawodowej.

Po ukończeniu seminarium uczestnik powinien:

- pogłębić wiedzę dotyczącą etapów pracy metodą projektu w kontekście promocji szkoły,
- poznać możliwości promocji szkoły w związku z realizacją projektu,
- nabyć umiejętności stosowania poznanych narzędzi promocyjnych, które będzie mógł wykorzystać podczas pracy metodą projektu,
- pogłębić wiedzę na temat wystąpień publicznych.

Harmonogram

TEMAT	LICZBA GODZIN	
	W.	ĆW.
1. Stworzenie strategii promocji gimnazjum w oparciu o realizowane projekty edukacyjne: a) analiza sytuacji edukacyjnej placówki, b) pozyskiwanie informacji, sposoby, metody, narzędzia np.: - ankiety, - wywiady, - rozmowy podczas prowadzenia projektu,	30 min.	20 min.

c) cele promocji szkoły.		
2.Opracowanie koncepcji promocji szkoły: a) kto - osoby odpowiedzialne, b) kiedy - ustalenie czasu, c) gdzie - ustalenie miejsca, d) jak - ustalenie sposobu.	20 min.	30 min.
3.Prezentacja projektu a promocja szkoły: a) możliwość wykorzystania różnych typów reklamy: - wizualna – konkursy, wystawy, gazetki, biuletyn, strona WWW, logo szkoły projektu, papier z nadrukiem firmowym (itd.) - werbalna – artykuły w gazetach, audycja radiowa(itd.)	20 min.	20 min.

Opis form, metod i środków dydaktycznych:

- formy pracy: zbiorowa, grupowa
- metody pracy: elementy wykładu z prezentacją multimedialną
- metody aktywizujące burza mózgow, m. ćwiczeniowa, mapa mentalna
- środki dydaktyczne: prezentacja multimedialna, zestaw laptop i rzutnik multimedialny, papier A-4

Wykaz zalecanej literatury przedmiotu:

- Puchalski Z., *Zarządzanie szkołą w czasie i po reformie edukacji, materiały dla nauczycieli i dyrektorów szkół*, Kraków 2004
- Wiktor Z.W, *Promocja. System komunikacji przedsiębiorstwa z rynkiem*, Wydawnictwo Naukowe, PWN, Warszawa 2001
- Zeller P, *Promocja szkoły w środowisku lokalnym*, Wydawnictwo CODN, Warszawa 2006, s.22

Od autorek

Mamy nadzieję, że program doskonalenia będący integralną częścią projektu " Mazowieccy Liderzy Nauczania Sukcesu" zapewni wzrost kompetencji zawodowych nauczycieli gimnazjów na Mazowszu i uczyni ich rzeczywistymi liderami sukcesu.

Warto podkreślić, że intencją autorek jest to, aby realizatorzy/realizatorki szkoleń wykorzystali w pracy z beneficjentami Projektu najnowocześniejsze metody nauczania i skuteczne narzędzia dydaktyczne oraz wzbogacili treści programu własnym bogatym doświadczeniem zawodowym.

Z życzeniami sukcesu i satysfakcji z pracy –

autorki programu:

*Bożena Gąsiorowska
Longina Kroć-Ziemkiewicz
Joanna Pocaluń
Jolanta Szymczyk*